

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja:

Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za jeden mesec 1 gl. 40 kr.

V administraciji prejemani velja:

Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za jeden mesec 1 gl.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in ostanila (in s e r a t e) vsprejema upravištvo in ekspedicija v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-štev. 74.

Štev. 140.

V Ljubljani, v sredo 21. junija 1899.

Letnik XXVII.

Oj ti liberalci!

Liberalci so res povsod enaki! Ena strast družijo vse v sovražstvo do krščanstva. Krščanstvo pa sovražijo zato, ker uči krščanstvo enakost, bratstvo in svobodo! Čudna ironija! Liberalci imajo vedno na jeziku te besede, a vendar sovražijo krščanstvo, ki hoče le praktično doseči to, o čemer oni vedno govoré. To je odtod, ker liberalizem uganja le hinavščino! Njemu ni do enakosti, ne do bratstva, ne do svobode, — liberalizem je egoizem — a ker vé, kako mili so človeštvu ti ideali, kako se je človeštvo prav radi teh idealov s tako ljubeznijo oklenilo krščanstva, zato laže tudi liberalizem in se hlina, češ, da še le on prinese človeštvu pravo enakost, bratstvo in svobodo!

Oj liberalna enakost, liberalno bratstvo in liberalna svoboda! Kdo ne pozna teh bratov naših, teh svobodnjakov, teh nam enakih ljudi? Dokler pri volitvah zanje glasujemo, smo njim enaki; dokler jim vpijemo »Živio« ter jih nosimo na ramah, smo njih bratje; dokler molčé trpimo, da nam sesajo mozeg iz kosti, dotlej smo svobodni. A daj svoj glas našemu možu; povej tudi »nemškutarjem« v obraz resnico; pomagaj si sam, če ti drugi ne pomagajo, uh! pa boš videl, kaj ti porekó! „Nezavedna masa, klerikalni hlapci, politični otroci, neumni svederci itd.« Liberalni slovar je pač v psovkah nedosežen!

Veste, in ti liberalci so povsod enaki! Zanimivo jih je gledati, ko vihajo rokave za boj zoper gospodarsko organizacijo! Gospodarska organizacija ni drugega, kakor samopomoč zoper ode-

ruštvo, izsesavanje in izkoriščanje. Nič drugega, kakor uporaba tistih pravic, ki jih imenujemo enakost, bratstvo in svobodo! Če smo vsi enaki, vsi bratje, vsi svobodni, zakaj ne bi smeli mi, kar smejo oni? Če se smejo trgovci združevati, zakaj pa mi ne? Če si smejo trgovci pomagati, kakor vedo in znajo, zakaj pa mi ne? Če smejo drugi braniti svoje krvave pravice, zakaj pa mi ne? Zakaj bi le mi morali biti tlačani, le mi suznji, le mi raja? Zakaj bi samo za nas ne bilo svobode in enakosti, ravnopravnosti in bratstva?

A sedaj jih glejte! Kakšen krik in vik so zagnali, ko smo začeli snovati zadrugé in posojilnice! Kako kličejo na pomoč glavarje in orožnike, biriče in hudiče! In kaj imajo zoper našo organizacijo? Oj ti hinavci, to jih je izdalo!

Pri nas pravijo, da se v zadrugah učimo zapravljalivosti in nemoralnosti! Na Laškem pa pravijo ravno nasprotno, da se gojita po zadrugah preveč varčnost in pa pobožnost!

Na Laškem se združujejo delavski stanovi od l. 1883 sem. Raiffeisenovih posojilnic so osnovali do 1897. l. 904, in sicer 125 takih, ki so v liberalnih rokah, in 779 katoliških, krščansko-socialnih. Te so združene v 16 zvezah. Milione in milione, kakor dokazuje statistika, so že iztrgale iz rok oderuhov ter jih vrnilé ljudstvu. Zato pa jih liberalci tako sovražijo in zatirajo, sedaj pod to, drugič pod drugo pretvezo. Zadnji čas so izumili zoper krščansko organizacijo novo orožje. Pravijo najprej, da so te posojilnice nevarne občni blaginji. Zakaj? Zato, ker se bo v ljudskih rokah nabralo preveč denarja!

To bi pa bilo v škodo kapitalizmu. Drugič pa pravijo, da so to kakor neke cerkvene bratovščine. Cerkvinih bratovščin pa laški liberalci in framasoni ne morejo trpeti, skovali so celo zakon zoper nje. Tako so ti modri možje prišli do sklepa, da so ljudske posojilnice ne le na kvar občni blaginji, ampak naravnost protizakonite! In res sodišča so že začela tako postopati proti njim! Prvi tak slučaj se je zgodil 16. aprila 1898. Sam najvišji sodni dvor se sedaj bavi s temi argumenti!

Kdor zna, pa zna. In liberalci znajo! Če izpiješ kozarec vina, pravijo, da si nemoralen človek in zapravljivec. Če ga ne izpiješ, vpijejo, da si varčnostjo nevaren kapitalizmu in pa, da si tercijal, nepostaven pobožnjak. Na Slovenskem nam očitajo zapravljalivost in nemoralnost, na Laškem skopost in pobožnjastvo! Potem se pa geni! To je svoboda, ki nam jo privoščijo liberalci, to ravnopravnost, to bratstvo!

Liberalizem — ta je nas sovražnik!

»Glasnik«.

Lažni nasveti naših nasprotnikov.

Naši nasprotniki, bodisi že Nemci, Lahi ali Mažari, imajo vedno krive nazore o naši prošlosti in sedanjosti. V svoji neomejeni oholosti in predrznosti mislijo, da je vse resnica, kar oni trdijo, pa imajo pri tem po navadi krivico za resnico in to tem rajši, ker so pretrdovratni in preoholi, da bi se dali podučiti v zgodovini slovanstva in njegovih narodnostnih zadevah. S temi trdimi buticami ne opraviš nič, če jim še tako dokazuješ, da nimajo prav, ker slednjič vendar le ne po-

LISTEK.

Dekadenčni utrinki.

Rigljaji bolne duše. — Zložil Bujnovidec.

(Konec.)

VI.

Moja žila bije adagio: tinka . . . tonka . . . tin — ka . . . Starec sedi na pragu in boža svojo mačico . . . Šepeče mačici: Spoznal sem te na dlačici, na mehki tačici . . . Moj sin!

Moj sin je bolest moje duše. Oblaki hité po nebu in kapitan se vozi po morju. Moja duša pa koprneče spremlja gugajočo se ladijo in pije iz čaše opojnosti. Pije in se ne nasiti . . .

Moja žila pa bije počasi . . . počasneje . . . O sladka, opojna radost pohotne poezije! Jaz te sovražim . . . Ne, ti si okvir moje duše . . . Moja žila bije počasneje, moje srce gasne, moje življenje se topi v valovih večnosti.

VII.

Valovi večnosti, ki ste bili ob breg mojega življenja z nesmrtno silo, vam moram izročiti svoje koprnenje! In iz prsij se mi izvija obupni jok, iz grla mi sili smrtni stok! Oh, obupni stok nove dobe, novega obupa!

Tako lepa je bila moja mladost! Gledal sem življenje v živem svitu, upal sem v sladkih nadah.

Stolice so se mi klanjale, bral sem v knjigi modrosti. Sladka mamica, tvoj blagoslov je plaval nad mojo glavo in prekrižal mi čelo, tvoj poljub se je zibal na mojih ustnicah. O sladka radost nedolžne dobe!

In prišel je vihar življenja. Majali so se stolpi, cerkve so padale, moje srce je strepetalo . . . Ali propade vse? Iz tesnih prsij so se izvili dekadenci vzdihi.

VIII.

Stoj narod, ki hitiš od poraza do poraza! Stoj duša, ki se koplješ v grehu! Stoj pamet, ki se boriš z vrtincem nepoznanih zmot! Prepričanje gine, stalnost se ruši, lepota je obledela . . . Oj prokletstvo mojega obupa!

Izvijajo se moji duši vzdihi, ki švigajo v oblike in padajo na mojo glavo, kričeč: Ne morem, ne morem! . . . Hijene me gledajo z melanholičnim očesom. Jaz pa se drvim skozi puščavo, in vihram čez skalovje. Moja duša se veličastno sveti v črnem obupu.

Kakor svilnat, nežen pajčolan se mrak vleče po sobi. Mehki zrak kakor balzam objema moje ude, in trudne trepalnice padajo, padajo . . . objemajo bisere . . . pokrivajo bojišča . . . zalivajo nebo . . . zagrinjajo mesta. Vse je izginilo. Sam . . . O ne sam! Oh, strašne trepalnice! Zaprle ste mi svet, in odprl se je v moji duši nov svet, zazijala so pogorišča, zazveneli umori, strup se

kadi, peklenskih kač sikajoči zvitki me stiskajo . . . Oh strašne trepalnice, grozne ste, kot vrata večnosti!

IX.

V duhteči travi ležim tako mirno, brezobrazne! Bilke se mi klanjajo, moje želje po krilih metuljev plavajo. In ona se mi približuje kakor dih, ona gre k meni kakor vonj. Solnce siplje svoje žarke, in po žarkih se vozi ona k meni.

Veje so si podale roke in popje se zaljubljeno pogleduje. Lističi potresujejo svoje glavice in kimajo, kimajo!?!? Glej, ona gre k meni, kakor angel z oljčno vejico. Jaz ležim tako mirno v objemu bilk in metuljkov. Ona pa plava k meni po valovih etra kakor čolnič. Lastavica sedi na gnezdu in moja duša goji čivkajoče želje. Glej, z elastičnim korakom gre ona k meni, bližje . . . bližje . . .

Čarovito se po nevidnih žilicah pretaka življenje. Oh, lističev zelenih rdeče življenje! . . . Ona stopa k meni, svileni pajčolani vihrajo, neznanih jezikov zvonki šelest šepeta . . . Na valovih svetlobe plava k meni, se bliža, bliža . . . Zarja se se prši v drobne žarke, rosa hladi njeno lice . . . Bližje . . . bližje . . .

X.

Kramarska šara bahato vara v varijantah bahantična očala, in katastralnih banavzov aparat bara nas . . . bara: plačaj! Ha, ha, ha! Čas pla-

puste, češ da mora to prav biti, kar oni trdijo, oslanjaje se pri tem seveda le na svojo moč. Za te ljudi velja prav za prav ono, kar pravi Momm- sen o Slovanih, da jim je treba s kijem dokazati moč nemštva. S kijem bi se morali prav za prav Slovani posluževati proti tem svojim napadačem, ki nam jemljejo kar po sili vse, kar nam pripada po božjem in človeškem pravu.

Tako je bila te dni v mažarskih listih raz- glašena razprava nekega novinarja Abranyia, ki se smatra za pozvanega, da s svojim predlogom pomiri Čehi in Nemce, pa da zavlada zopet mir v Avstroogrski. In kakšen je ta predlog? Novinar Abranyi svetuje namreč Čehom, naj odstopijo Nemcem vse čisto nemške okraje, kakor so Ma- žari leta 1868 izločili slovanske županije pa jih dali Hrvatom, samo da imajo mir in da si mo- rejo svojo Ogrsko urediti po svoji volji. Če Čehi izvrše svet Abranyijev, povrne se v Avstriji mir, kajti potem bodo zopet Nemci v večini v dunaj- skem državnem zboru, kakor so Mažari v Budim- pešti. Mi smo se kar čudili, ko smo brali to ne- umnost, pa obžalovali še boljše bravce političnih listov, ki se dajo hraniti s takimi budalostmi.

Kako more Abranyi sklepati, da dobe Nemci večino v državnem zboru, če Čehi odstopijo nem- ške okraje Nemcem? Kaj se je s tem prebivav- stvo v Avstriji izpremenilo? Ne ostanejo li Nemci še vedno v veliki manjšini pred Slovani? Če ra- čuna Abranyi na krivični volilni red avstrijski, potem se more seveda še vedno kaj nadjeti za svojega ljubeznivega soseda, toda tudi ta volilni red ne bode trajal večno, saj mora zmagati sled- njich pravica tudi v tem pogledu. Nemeč ne more imeti v Avstriji nikdar več večine, kakor jo je imel, tudi ko bi se spravili Čehi z Nemci, kar se pa ne more soditi, vsaj ne tako, kakor misli no- vinar Abranyi. Slovanska žilavost in probujenost ste pa drugi važni porok, da nad avstrijskimi Slo- vani ne more gospodovati nikdar več Nemeč, naj se ujeda, kakor hoče in naj ga podpirata v tem plemenitem (!) delu njegova dva ljubezniva so- sedita Mažar in Lah, ki hrepenita za enakim toda tudi za nju nedosegljivim ciljem.

A kaj naj porečemo o predlogu duhovitega (!) Abranyia? V tem predlogu se vidi ravno ono, kar smo izjavili na početku tega članka: neznanje, predrznost in zloba. Vsakdo, ki se bavi z javnimi zadevami avstroogrske države, dobro vé, da je češka kraljevina nerazdeljiva celina in da Čehi ne morejo nikdar v to privoliti, na kar jih silijo njih protivniki, kajti z razdelitvijo bi kraljevina Češka prenehala biti to, kar je zdaj. Razdelitev se protivi pa tudi zgodovinskemu pravu češkemu, ki zahteva s Češko še združenje Moravske in Šle- zije. Tega sovražniki slovanstva nočejo upošte- vati, nego zahtevajo, da se izvrši, kar bi bilo le v njihovo korist, a ne veliko škodo češki kra- ljevini. Češka je tako nerazdeljiva kakor Hrvaška, ki ima tudi svoje historično pravo.

katov in aparatov jaha z nami nad zarjami. Narava plaka . . . Hvala za tako stalo! . . . Naš čas je zastarana baraka . . . Ha, ha.

He, he, he . . . Estetike večne brezmerne šege bežé, pleše rdé, veše goré, smehi zvené, čenče in šeme se redé v deželi . . . Peklenske šeme režé se v estetike, te bedne reveže . . . He, he, he . . . Neveste bédé se v mene smeje . . .

Hi, hi, hi! . . . Milinski ciniki . . . biriči siti . . . kritiki izmiti . . . njih niti in sibilinski vzdíhi, njih bitij bibrirski biki . . . Vsi mi grozijo, vsi se mi milijo. Hi, hi, hi . . . Vi kritiki, vi milčki, vi in- timni politiki! . . .

Ho ho . . . Kolovozov dno . . . Vró po potoku solz okornih profosov oholi govori . . . Shodov ropot, ob voglih novih mod onemogli bohot . . . Novodobno oholost goji norost, filologov kolo ro- pota modrost. Okolo logov zoro lovi verolomno lopovstvo . . . Ho, ho . . . Novodobno modo po- kopljemo skoro v grob . . . Grobovi pojo . . . pojo slovo . . . Ho, ho . . .

Hu, hu . . . ! Šum kurulskih služb obupuje v družbi evnuški. Grduhi rujejo, Lukul uka, burja upov umikuje kruhu vzduh. Suhi muskuli . . . Napuh vtrujenih, izbruh muk! . . . Hu, bukne okultni puh, služi ovaduh, kuži obupne šume se muza dihurju . . . Fúj! Luč! . . . Azur! . . . Hu? . . . Huru! . . . Luč? . . . Hurá! . . . ? . . . !

Največja predrznost je tedaj od omenjenega Abranyia, ko omenja v svojem predlogu, da so tudi Mažari leta 1868 izločili slovanske županije Hrvatom. To je debela mažarska laž, katero pa odobruje ves mažarski svet. Mažari niso izročili leta 1868. Hrvatom ničesar, ker ni bilo nič nji- hovega, kar je spadalo k Hrvaški. O tem ne ve nagodba nič povedati, marveč je znano, da sta se sporazumeli obe stranki, da ima Hrvaška svoj po- litični teritorij, kjer živi tudi politični narod hr- vaški. V nagodbi se govori le o bivši večstoletni zvezi Hrvaške z Ogrsko, a nikjer, da je Ogrska Hrvaški odstopila kaj od svoje zemlje, ker Hr- vaška in Slavonija ni bila nikdar ogrska, kakor tudi ne Dalmacija, nego so imele te kraljevine le zaedniškega vladarja.

Mažarski regnikolarci iz leta 1868 so bili še trezni možje, njih niso še zmešali mažarski šovi- nistiški zgodovinarji kakor Pesty, Szalay, Horvat in drugi, ki neprenehoma trdijo, da je Hrvaška le mažarska provincija, katero so bili Mažari pod- jarmili, ali jo zopet izločili. Ti krivi nazori se ši- rijo v mažarski publikli tem hitreje, ker se uči taka napačna zgodovina po mažarskih šolah in razširja tudi po časopisih. Zatoraj se dandanes težko najde Mažar, ki bi drugače sodil o Hrvaški nego po teh krivih nazorih. Take lažnjive podatke Mažari kaj radi razširjajo, ker je to za njihovo korist, molče pa o vsem, kar jih mora obsojati. Nočejo povedati, da so Hrvate prisilili, da so jim morali odstopiti Medmurje, ki v cerkvenem po- gledu pripada še zdaj k nadškofiji zagrebski in kjer žive sami Hrvati. Ravno tako molče, s kakšno zvijačo so se polastili Reke, pravimo s zvijačo, kakorsnih se pošteni ljudje ne poslužujejo. O tem seveda molče, ker svet bi jih moral obsoditi, ko bi bil bolje o vsem tem podučen.

Ravno tako kriva je tudi Abranyi-jeva trdi- tev, da so Mažari v večini na Ogrskem. V zbor- nici so seveda v ogromni večini, a vsi vemo, kako se na Ogrskem voli. Slovak, Srb, Rumun in Malo- rus nima nobene pravice, za to že poskrbe ma- žarske oblasti. V tem pogledu se na Ogrskem še ne izpremeni tako hitro, kajti volitve bodo ostale tudi pod sedanjim ministerskim predsednikom Szellom iste, kakoršne so bile pod Banffyjem, saj so si v zatiranju narodnosti nemažarskih vsi Ma- žari enaki. Toda vključ temu Ogrska ni mažarska, kajti od vseh prebivavcev ni še polovica Mažarov, a kar je za Mažare še najnepovoljnejše, je to, da so nemažarski narodi žilavi v obrambi svoje na- rodnosti in da ne ginejo vključ vsemu zatiranju od mažarske strani, nego se še množe, posebno Rumuni in Slovaki. Ko mine kruta mažarska sila, kar mora priti prej ali slej, tedaj se bode poka- zalo, kdo je gospodar na Ogrskem, a prav ver- jetno je, da bode Abranyi-jeva trditev ovržena.

Politični pregled.

V Ljubljani, 21. junija.

Resničnost ofcijelnih poročil. Enako drugim listom smo tudi mi včeraj poročali, da sta došla na Dunaj ogrska ministra Szell in Lukacs in se pogajala z našo vlado ter guvernerjem av- stroogrske banke. To vest smo, kakor vsi drugi listi, posneli po uradnem naznanilu ogrskega ko- respondenčnega urada. Danes pa sporoča isti urad: Po Dunaju se je včeraj govorilo, da je zjutraj do- šel iz Budimpešte ogrski ministerski predsednik Szell v spremstvu finančnega ministra Lukacs, in sicer zato, da se vrše dogovori mej finančnim ministrom dr. Kaizlom in zastopnikom avstro- ogrske banke. Vsled te govorice so prišli razni politiki poizvedovat in obiskat ogrska ministra. Seveda se jim je v bančni ulici povedalo, da tu ničesar ne vedo o prihodu ogrskih ministrov. Kako je došla v javnost ta vest, dosedaj še ni znano. O tem se pač lahko prepričajo pri brzo- javnem uradu ogrskem, ki je odposlal omenjeno poročilo.

V ogrski poslanski zbornici se je pri- čela danes razprava o nagodbenih predlogah. Splošno se pričakuje, da bo ta zadeva naglo re- šena. Opozicija se bo sicer oglašila tudi pri tej priliki in označila svoje »strogo« neodvisno sta- lišče, toda sodi se, da bo to le znak gole formal- nosti, kateri ni pripisovati prav nikake resnosti. Vendar pa tudi sedanji opozicijski molk ni brez vsake važnosti. Gotovo je namreč, da Szell ni tako izvedel svoje naloge, kakor je svojedobno

obljubil mažarskim opozicijalcem. Ravno vsled tega je pa opaziti v tem taboru neko tajno šu- menje, katero duše in ovirajo pred izbruhom le gotove obljube ministra Szella. Listi namreč sedaj prijavljajo in dementujejo vest o odstopu finanč- nega ministra Lukacs, ki je že davno potreben miru. Drugi listi pa dostavljajo tem poročilom, da Lukacs sedaj še ne odstopi, da pa se to zgodi takoj, ko bo pod streho nagodbno vprašanje. Potem se izvrše še tudi druge izpremembe ka- korsne je obljudil Szell opozicijskim vodite- ljem ob svojem nastopu. Zato toraj taka seveda prisiljena solidarnost.

V Franciji ne morejo priti do novih mi- nistrov. Poincaré ni imel sreče pri sestavi novega ministerstva in sedaj je moral izjaviti tudi Wal- deck-Rousseau, da mu ni mogoče rešiti težavne naloge. Imel je ta mož že sestavljeno popolno listo novih ministrov in le od dosedanjega mi- nistra Krantza je bilo baje odvisno, da se mu je izjalovil načrt. V zadnji kombinaciji ni bilo soci- jalističnega poslanca Milleranda, ker se je Wal- deck-Rousseau zbal prehudega odpora v senatski zbornici. Veliko težavo je imel tudi z oddajo voj- nega portfelja, ki ga je ponudil raznim politikom, a ga je hotel konečno obdržati sam samo zato, da bi bil kos svoji nalogi. Toda Krantz se ni udal, usoda mu ni bila mila in odpovedati je moral sestavo kabineta. Takoj nato se je raznesla govorica, da bo sedaj prišel na vrsto zopet Poin- caré, ki je baje izjavil, da se njegovi nazori o Dreyfusu še niso izpremenili in da toraj še vedno veruje na njegovo krivdo. Toda to so bile le prazne govorice, ker je Waldeck-Rousseau-ovim naslednikom že odbran Bourgeois, ki se sedaj kot delegat udeležuje mirovne konference, ki se je pa že brzojavno odzval pozivu predsednika Loubeta in je danes že došel v Pariz. S tem pridejo toraj na vrsto vsi trije, o katerih se je že izpočetka govorilo kot o bodočih kabinetnih načelnikih.

Vojno sodišče v Rennesu, pred katerim se prične dne 17. julija konečna razprava o Drey- fusovi zadevi, je že sestavljeno. Predsedoval mu bo inženirski polkovnik Jouant, ki je že od leta 1895 nastavljen v imenovanem mestu. Vlado bo zastopal upokojeni podpolkovnik pehotnega polka Carrière, ki je že v 66. letu in je že od leta 1889 prideljen vojnemu sodišču. Poročevalec bo 61-letni kapitan v pokoju Jacquier, zapisnikar Papillon, kot prisedniki bodo pa fungirali: ravnatelj topni- čarske šole v Rennesu podpolkovnik Brougnart, majorji Profillet, Merle in de Breon, ki vsi pri- padajo topničarskemu polku, ter kapitana pehote Parfait in Beauvais. Polovica sodnikov pripada toraj topničarskemu polku.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 21. junija.

(Družba sv. Mohorja.) Po smrti velezasluže- nega predsednika dr. V. Müllerja in dolgoletnega odbornika B. G. Rossbacherja, je bilo pri družbi sv. Mohorja izpraznjenih dvoje odborniških mest. V smislu družbenih pravil se je zbralo dne 18. t. m. nad 40 celovških udov, da izvolijo nova od- bornika. Volitev je vodil dosedanji družbeni pod- predsednik preč. gosp. stolni školastik in poslanec Lambert Einspieler, ki se je v iskrenih be- sedah spominjal zaslug pokojnih odbornikov za našo družbo. Odbornikom sta nato bila soglasno izvoljena gosp. c. kr. profesor Jož. Apih in gosp. stolni kaplan Jož. Hribar. — Odbor je izvolil dosedanjega podpredsednika, preč. gosp. Lamb. Einspieler-ja predsednikom, in gosp. blagaj- nika Šim. Janežič-a podpredsednikom Mohor- jeve družbe. — Število udov je letos nekoliko zrastle.

(Prememba učnega načrta za višje gimnazije.) Naučni minister je na dež. šol. svete izdal razpis, s katerim nekoliko preminja učni načrt za gim- nazije iz l. 1884. Po tem učnem načrtu, ki stopi v veljavo s prihodnjim šolskim letom, bodo za naravoslovje v petem razredu na nekaterih gim- nazijah določene tri ure s pogojem, da število učnih ur na teden ne preseže 26. Nasprotno pa se bode primerno skrčila tvarina aritmetike in geometrije.

(Trgovinsko in obrtno društvo za Kranjsko.) sad zadnjega trgovskega shoda v »Nar. domu«, je ustanovljeno in si je izvolilo sledeči odbor: načel- nik Franc Trdina, trgovec v Ljubljani, njegov na-

mestnik odvetnik dr. Ivan Tavčar, odborniki pa Josip Lenče v Ljubljani, Fran Peče v Staremtrgu, Fran Domicelj na Rakeku, Ciril Pirc iz Kranja, Leopold Fürsager iz Radovljice, Franc Gustin iz Metlike in Jožef Klun iz Ribnice. — Izmed članov prvotnega odbora pogrešamo v tem odboru razun dr. Kušarja, cesarskega svetnika Murnika, A. Pogačnika iz Cerknice, Stepca iz Višnje Gore, Tostija, Zupančiča in F. Souvana iz Ljubljane vzlasti trgovski talent Malovrhov.

(Prememba posesti.) Graščino Čušperk nad Kopanjem je od gospe E. Lavričeve kupil dunajski veletržec A. Dub.

(Iz Slovenskih gor.) Važna postojanka se zida ob meji nemško-slovenski v Slov. goricah kot branik proti nemškemu navalu in nasilstvu. Ustanovi se namreč prihodnjo nedeljo pri sv. Lenartu v Slov. gor. katol. politično društvo za ves okraj. Navedeni okraj je eden najpremožnejših na Spodnjem Štajaru, šteje namreč blizu 200 veleposestnikov. Seveda je okrajni zastop v narodnih rokah, a nemški živelj hoče prevladati ves okraj, ki se močno dotika nemške meje. Trg sv. Lenart je pa v nemških rokah, skoro vse občine uradujejo nemški; od vseh oblastev nam pošiljajo nemške dopise in tiskovine; napisi ob cestah in na hišnih izveskah so nemški, premožnejši kmetje, zlasti v bližini sv. Lenarta so nemški navdahnjeni; krajni šolski svet pri sv. Lenartu je nemški; zadnji razredi ljudske šole istotam so nemški; nameravajo tudi ustanoviti v trgu nemško šulferajnsko šolo; lov v okraju so prevzeli skoro sami Nemci, poštni pečati so nemški — torej vse nemško. Vrhu tega so si tudi zavedni Slovenci mej seboj tujci, ker ni nikakega društva, ki bi gojilo bratsko ljubezen. Temu vsemu hoče po možnosti v okem priti novo politično društvo, ki obhaja svojo ustanovitev prihodnjo nedeljo z naslednjim vspehom: 1. Nagovor začasnega predsednika. 2. Govor o namenu in pomenu društva ter razlaganje pravil. 3. Sprejemanje novih udov in volitev odbora. 4. Poročilo državnega in deželnega poslanca g. Fr. Robiča. 5. Razni predlogi in nasveti.

Osnovni odbor.

(Novoimenovani kardinali.) V ponedeljkovem tajnem konzistoriju je po kratkem nagovoru imenoval papež te-le kardinale: monsignor Jakob Missia, nadškof goriški, rojen 30. junija 1838; monsignor Jan. Bapt. Casali del Drago, latinski patrijarh v Carjemgradu, rojen 30. januarja 1838; monsignor Franc Pavlj. Cassetta, latinski patrijarh v Antiohiji, rojen 12. avg. 1841; monsignor Januvarij Portanova, nadškof reggijski v Kalabriji, rojen 11. okt. 1845; monsignor Josip Francica Nava di Bontifé, nadškof v Kataniji in apostolski nuncij v Španiji, rojen 23. julija 1846; monsignor Avguštin Ciasca iz reda avguštinskih eremitov, naslovni škof Lariški in tajnik propagande-kongregacije, rojen 7. maja 1835; monsignor Franc Desiderat Mathieu, nadškof toulouški, rojen 28. maja 1839; monsignor Peter Respighi, nadškof v Ferrari, rojen 22. sept. 1843; monsignor Avguštin Richelmy, nadškof turinski, rojen 29. nov. 1850. Konečno kot dijakona: monsignor Alojzij Trombetta, tajnik kongregacije reguliranih škofov, in španski duhovnik Llevaneras.

(Z Goriškega.) Dunajski mestni svet je sklenil, da pokloni veliko zlato Salvatorjevo kolajno grofu Karolu Coroniniju v priznanje njegovih zaslug za morsko kopališče v Gradežu. — Krojaška zadruga šteje doslej 235 udov s 505 deleži po 20 gld. Zadruga začne svoje poslovanje dne 1. septembra v svoji prodajalnici v Gosposki ulici št. 7. Potrebno pa je, da zadruga prične z gotovino. V ta namen pa je treba vsaj 20.000 gld. K zadrugi pristopijo lahko tudi obrtniki, kmetje in drugi. Vstopnina znaša 1 gld., delež 20 gld. Prihodnjo nedeljo ob 1/2. uri bode pri Rebku javen shod, katerega je sklical č. g. dr. Jos. Pavlica. — Govori se, da v Codellijevi ulici nameravajo sezidati novo gimnazijo. — Minolo nedeljo je bil shod v Vrtojbi. Govorili so gg. dr. Pavlica, Ličan in dr. Gregorič.

(Slovenske šole v Trstu.) Z odlokom z dne 1. julija 1894 je tržaško namestništvo odbilo prošnjo slovenskih starišev za ustanovitev slovenske ljudske šole v Trstu. Proti temu odloku so se slovenski stariši pritožili na naučno ministerstvo, katero je z naredbo z dne 23. avgusta 1895 uničilo odlok tržaškega namestništva. Naglost ni dobra, mislilo si je namestništvo ter skoraj štiri

leta razmišljalo o odgovoru. Še le dne 2. maja 1899 je tržaško namestništvo iznova odklonilo pritožbo slovenskih starišev. Dne 7. t. m. so se stariši zopet pritožili na naučno ministerstvo. Pritožbo jim je sestavil gospod dr. Gregorin. V pritožbi se posebno naglašala razlika mej okolico in mestom. Ako sta mesto in okolica res ena šolska občina, potem je ta razdeljena vsaj v dva šolska okraja z različno vrejenimi šolami. Potrebo slovenske ljudske šole v Trstu dokazuje že dejstvo, da si morajo Slovenci vzdrževati sami z velikimi žrtvami zasebno šolo. Italijani zahtevajo, naj slovenski otroci iz mesta pohajajo šole v okolici. Toda te šole so že tako polne, da so že sedaj pretesne. Skratka: Italijani navzlic dokazani potrebi nočejo Slovincem dovoliti v Trstu slovenske šole. Osrednje vlade dolžnost je, da skrbi za tržaške Slovence, kakor n. pr. skrbi za ljubljanske Nemce.

(Boj mej »Piccolom« in »Indipendentejem«) se je vnel radi vprašanja katoliškega konvikta patrov Salezijanov v Trstu. »Piccolo« dolži »Indip.«, da ne nastopa po liberalnem načelu, ker odobrava namen Salezijanov glede ustanove konvikta ter je na protestnem shodu »Progressa« minolo nedeljo zahteval obč. svetnik Benussi, da bi se moral odzvati uredniku »Indip« uredništvo. »Indip.« pa nasprotno trdi, da je smešno, protiviti se neznatni stvari konvikta, ker je liberalizem v tržaškem občinstvu že utrjen tako, da ga ne izruje en katoliški konvikt. — Stvar postaja zares zanimiva.

(Bolniški strežniki za slučaj kuge.) Pomorski urad v Trstu je naprosil društvo rudečega križa, naj bi mu za slučaj kuge dalo na razpolago 12 sposobnih strežnikov. To se je zgodilo in izbrana dvanajstotnica se je pod vodstvom stotnika Salviniya v rojanski vojašnici udeležila šestdnevnega pouka v bolniški postrežbi in minulo sredo je imela javno vajo. Pri tej priliki so poskušali tudi nov stroj za razkuževanje in razno drugo pomožno orodje.

(V Gorici) se vrše občinske volitve dne 24., 27. in 30. t. m. Slovenci se jih ne udeležijo.

(Postajo vojne mornarice) hočejo ustanoviti v Šibeniku. Minule dni so izkrcali 100.000 ton angleškega premoga za vojno mornarico. Tudi dela na trdnjavi sv. Nikolaja napredujejo.

(V Opatijo) pride te dni srbski kralj Aleksander, koncem avgusta nadvojvodinja Ludovika Viktorija in v septembru bolgarski knez Ferdinand.

(Novo morsko kopališče) je ustanovil A. Bačič na Pečinah poleg Sušaka. To kopališče je lepo urejeno, ima čisto vodo in do 400 korakov široka peščena tla. Kdor zaradi draginje noče v Opatijo, naj obiše Sušak.

(Električno železnico z Reke preko Cirkvenice do Novega) namerava graditi društvo za gradnjo električnega tramvaja, ki je zgradilo tramvajsko progo od Reke do Martinščice. Novi lastnik kopališča v Cirkvenici, nadvojvoda Josip, hoče popolnem urediti cirkveniško kopališče.

(Nov kolodvor v Karlovcu) prične graditi že letos. Dela bodo trajala tri leta. Sedanji kolodvor porušijo in zgradé začasni leseni kolodvor.

(Utonila) je v Idriji 19. t. m. v »rakah« 15 letna deklica Barbara Jurjavčič. Nesla je očetu, ki dela pri novi cesti v Strugu, južino, nazajgrede jo je smrt prehitela. Bila je tiha in blaga deklica, tudi vpisana v Marijino družbo. — Dne 16. t. m. je utonil šestletni sin mlinarja Fran Potokarja v Podlipoglavu. Zašel je v vodo pri velikem kolesu, ko sta bila roditelja odsotna. — Včeraj teden pa je utonila 2 1/2 leta stara hči Martina Kralj iz Brezovega, ko je zašla v veliko lužo pred hišo. Dommov prišedši jo je našel oče mrtvo.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 21. junija. Finančni ravnatelj v Ljubljani Karol L u b e c je imenovan dvornim svetnikom.

Dunaj, 21. junija. Cesar je prebil včerajšnji dan izvan postelje in vsprejel mej drugimi iz Monakovega se vrnivšega nadvojvodo Franca Ferdinanda. Polaganje bireta kardinalu dr. Missii se vrši 27. t. m.

Dunaj, 21. junija. Cesar je zadnji čas prebil zunaj postelje, ter je upanje, da v kratkem ozdravi. Danes je vsprejel dvornega cerem. načelnika kneza Liechtensteina, ki mu je prinesel obrednik glede pokladanja

bireta kardinalu dr. Missii ter si izprosil potrebnih odlokov.

Dunaj, 21. junija. Nadvojvoda Franc Ferdinand se preseli s 1. julijem v Belvedere.

Dunaj, 21. junija. Mestni svet je sklenil, da se neka ulica v 10. okraju imenuje Henczy-jeva ulica.

Levov, 21. junija. V proračun za prihodnje leto je postavljena podpora za poljsko gimnazijo v Tešinu.

Budimpešta, 21. junija. Liberalna in ljudska stranka sta v včerajšnji seji vsprejeli nagodbno predlogo, mejtem ko se Košutovej ne strinjajo z njo in izjavljajo, da bodo stavili poseben predlog glede samostojnega carinskega ozemlja.

Budimpešta, 21. junija. Ogrska zbornica je pričela danes razpravo o nagodbi, ki pa ne vzbuja nobenega zanimanja. Poročevalec je dolgo govoril pred praznimi klopmi. Posl. Košut se je izrekel zoper predloge, ker nasprotujejo § 12. ust. zak. iz l. 1867 in ker je on za popolno neodvisnost Ogrske, ki bi se v sedanjih razmerah lahko dosegla brez žrtev, ako bi vlada in večina imele smisel za to.

Belgrad, 21. junija. Pri zadnjem turškem napadu ob srbski meji je padlo veliko število mož na obeh straneh. Natančno število še ni znano in bržkone tudi ne bo, ker so Turki takoj po boju pokopali svoje mrtvece, ranjence so pa prepeljali v Prištino. Napad je vprizoril neki major z nekaterimi turškimi častniki.

Berolin, 21. junija. Državni zbor je rešil v prvem branju predlogo glede zakonite uvrstitve velikega petka mej praznike. — Vlada je predložila načrt glede odkupa španskih otokov.

Rim, 21. junija. Vesti liberalnih listov, da bo papež dovolil pri prihodnjih volitvah katoličanom vdeležbo, so neosnovane.

Rim, 21. junija. Skrajna levica je zopet preprečila razpravo z nebrot imenskimi glasovanji. Konečno se je vkljub temu vsprejel predlog ministerskega predsednika, da se v današnji seji prične razprava o prenapredbi poslovnega reda.

Pariz, 21. junija. Waldeck-Rousseau je naznanil predsedniku Loubetu, da ne more sestaviti kabineta. Predsednik se je še včeraj odločil za Bourgeoisa ter ga brzojavno pozval iz Haaga.

Pariz, 21. junija. Bourgeois je brzojavno naznanil predsedniku Loubetu, da dojde danes dopoldne v Pariz.

Carjigrad, 21. junija. Sodišče v Aleksandriji je obsodilo italijanske anarhiste na več let v ječo.

Aleksandrija, 21. junija. Skupno je dosedaj obolelo 34 oseb, od teh jih je 13 umrlo, 11 pa ozdravelo.

Hongkong, 21. junija. V minulem tednu je zbolelo za kugo 109 oseb, umrlo jih je pa 117.

Gospodarska organizacija.

Cena žitu na dunajski borzi
dné 19. junija 1899.

Za 100 kilogramov.

Pšenica za mesec junij	. gl.	10 09	do gl.	10 11
» » jesen	9 42	» »	9 44
Rž » mesec junij	7 83	» »	7 85
» » jesen	7 67	» »	7 69
Turšica » mesec junij	—	» »	—
» » » julij-avg.	4 85	» »	4 87
» » » sept.-okt.	5 06	» »	5 08
Oves » » junij	6 06	» »	6 08
» » jesen	6 07	» »	6 09

Umrli so:

19. junija. Adela Pfeifer, poštna ekspedientinja, 29 let, Poljanski nasip 26, jetika. — Jožef Ravnkar, železniški uslužbenec, 50 let, Dunajska cesta 23, srčna hiba. — Oskar Wille, železniskega sluge sin, 14 dni, Vodmat 44, življenjska slabost.

20. junija. Fran Elsner, fin. uradnika sin, 10 mesecev, Gorupove ulice 4, ošpice in plućnica.

V bolnišnici:

17. junija. Anton Sernel, tesar, 26 let, pyaemia chron.
18. junija. Jera Mazi, dninarica, 59 let, srčna hiba.
19. junija. Elizabeta Toni, dninarica, 66 let, jetika.

P. n.

Podpisana tvrdka si usoja najuljudneje povabiti vse, ki se zanimajo za živalna dela, umetno vezenje, krpanje perila i. t. d. na obisk svoje

razstave,

ki jo priredi od 20. do 25. junija t. l.

v Ljubljani, Sv. Petra cesta šte. 6.

Obenem se bodo tu izvrševala vsa ta dela s stroji, da se jih pokaže v obratu. — Nadalje je s tem v zvezi prireditel brezplačnih učnih tečajev, ki bodo obsegali vsa dela od navadnega šivanja do umetnega vezenja in ki se bodo nadaljevali potem do popolne izbrazbe.

Za živahen obisk in udeležbo pri poduku proseč, se Vam priporočamo velespoštovanjem

Singer Co., akc. družba.

Prejšnja tvrdka: G. Neidlinger

553 3-2

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 806 2 m., srednji zračni tlak 736 0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm.
20	9. zvečer	729 6	18 7	sl. jzah.	del. oblac.	0 0
21	7. zjutraj	729 2	18 4	sr. jzah.	sk. jasno	
	2. popol.	729 8	18 9	p. m. zah.	dež	

Srednja včerašnja temperatura 20 0° normale: 18 3°.

Trgovski pomočnik,

vešč v trgovini z mešanim blagom in železnino, išče službe.

Ponudbe naj se blagovolijo poslati pod št. 100 poste restante Laze pri Kamniku. 541 3-3

Bronza, tekoča, v poljubni boji, je najboljša in najpripravnejše sredstvo za pozlačenje in broniranje vsakovrstnih predmetov ter daje najboljši lesk in trajnost. Tudi bronzni prašek se dobiva v prodajalnici oljnatih barv tvrdke BRATA EBERL v Ljubljani, Francišanske ulice.

Vnanja naročila po povzetju. 228 2 12-4

Zahvala. 557 1-1

Za mnoge dokaze iskrenega sočutja, ki so se nam tako obilno izkazali povodom smrti naše iskreno ljubljene, nepozabne matere, gospe

Josipine Maier

vдове c. kr. sodnika,

kakor tudi za mnogoštevilno udeležbo pri pogrebu in krasne darovane vence izrekamo s tem svojo prisrčno zahvalo.

V Ljubljani, dne 21. junija 1899.

Žalujoči ostali.

Lepa vila na prodaj!

Vila je enonadstropna, s štirimi sobami, dvema kuhnjama in shrambo za jedila. Zraven je vrt, sadno in gosto drugo drevje. Ima krasno lego s prelepim razgledom na gorenjske planine.

Več je izvedeti pri lastniku

556 2-1

Francu Wokaun

v Ljubljani, Na stolbi šte. 8.

ANT. PRESKER

krojač v Ljubljani,

Sv. Petra cesta št. 6

se priporoča preč. duhovščini v izdelovanje vsakovrstne

duhovniške obleke

iz trpežnega in solidnega blaga po nizkih cenah.

Opozarja na veliko svojo zalogo

izgotovljene obleke

posebno na haveloke v največji izbiri po najnižjih cenah.

227 32

Poslano. 455

Jemljemo si čast, naznaniti oč. sobratom, da naš pooblaščenec prečastni gosp. Dijoniz Guzmios ravnokar potuje po južnih kronovinah, da prečasti gg. duhovnike pouči o „društvu za obnemogle katoliške duhovnike v Avstriji“ in da jih povabi k pristopu. Prosimo svoje preč. sobrate, da našega pooblaščenca bratovsko sprejmó, mu popolnoma zaupajo in društvu pridno pristopajo.

Vodstvo društva za obnemogle katol. duhovnike v Avstriji na Dunaji, I., Wipplingerstrasse 30.

Knjižnica za ljudstvo.

I. zvezek:

Zadruga in njih nasprotniki.

Uredil dr. Iv. Ev. Krek.

Cena zvezku 5 kr., po pošti 2 kr. več. — Dobiva se pri odboru »Katol. političnega društva« v Ljubljani.

Prodaja hiše.

Velika hiša v Židovskih ulicah v Ljubljani, v kateri so lepa stanovanja in vspešno delujoča gostilna, se prodá pod ugodnimi pogoji.

Natančnejša pojasnila v pisarni c. kr. notarja dr. Frana Voka v Ljubljani.

559 3-1

Naznanilo razprodaje.

Pri graščini Stermol, železniška postaja Kranj, se bo vršila zaradi opustitve samooskrbovanja posestva

dne 27. junija t. l.

prostovoljna, javna dražba

33 glav lepe goveje živine mólthalskega plemena (1 bik, 3 pari volov, potem krave in teleta), kakor tudi 9 prašičev.

Kupno ceno je takoj plačati v gotovini in morajo kupci kupljeno živino prevzeti tako po odkupu.

Kupci, posebno živinorejci, so vabljeni, naj pridejo omenjeni dan ob 9. uri dopoldne na lice mesta k hlevom graščine Stermol.

Navedena, za razprodajo namenjena živina se lahko ogleda od sedaj nadalje do 27. t. m. na licu mesta.

Ljubljana, dne 15. junija 1899.

Dr. Maksimilijan pl. Wurzbach,

glavni pooblaščenec lastnika graščine Stermol.

Kupuje in prodaja vse zdolej zaznamovane efekte in druge vrednostne listine po dnevnem kurzu.

BANKA Makso Veršec

v LJUBLJANI.

Srečke na mesečne obroke po 2, 3, 5, 10 goldinarjev. Giro-konto (hranilne vloge v tek. računu), obresti od dne do dne po 4 1/2 %. Poštno-hranilnične položnice na razpolago.

Dunajska borza.

Dne 21. junija.

Skupni državni dolg v notah	100 gld. 15 kr.
Skupni državni dolg v srebru	100 » — »
Avstrijska zlata renta 4%	119 » 70 »
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	100 » 10 »
Ogerska zlata renta 4%	119 » 10 »
Ogerska krona renta 4%, 200 »	96 » 10 »
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	916 » — »
Kreditne delnice, 160 gld.	354 » 25 »
London vista	120 » 45 »
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 » 92 1/2 »
20 mark	11 » 77 1/2 »
10 frankov (napoleonodor)	9 » 55 1/2 »
Italijanski bankovci	44 » 55 »
C. kr. cekini	5 » 68 »

Dne 20. junija.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	171 gld. 50 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	157 » 25 »
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	195 » 15 »
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	98 » 40 »
Tisine srečke 4%, 100 gld.	138 » 25 »
Dunavske vravnave srečke 5%	129 » 50 »
Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	108 » 75 »
Posojilo goriškega mesta	112 » — »
4% kranjsko deželno posojilo	98 » 25 »
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	97 » 25 »
Prijoritete obveznice državne železnice	210 » 75 »
» » južne železnice 3%	170 » 50 »
» » južne železnice 5%	121 » 25 »
» » dolenskih železnice 4%	99 » 50 »

Kreditne srečke, 100 gld.	202 gld — kr
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	162 » — »
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	20 » 30 »
Rudolfove srečke, 10 gld.	28 » — »
Salmove srečke, 40 gld.	86 » — »
St. Genois srečke, 40 gld.	83 » 75 »
Waldsteinove srečke, 20 gld.	60 » — »
Ljubljanske srečke	23 » 75 »
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	150 » 25 »
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3350 » — »
Akcije tržaškega Lloyda, 500 gld.	430 » — »
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	68 » 25 »
Splošna avstrijska stavbinska družba	108 » — »
Montanska družba avstr. plan.	229 » 25 »
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	181 » — »
Papirnih rubljev 100	127 » 12 »

Nakup in prodaja vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za izgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba „MERCUR“ I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnice.